1845. No. 104.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 30 DECEMBER.

Koninklijke Nederlandsche Loterij.

De STAATSRAAD, GOUVERNEUR van *Vriesland*,

Brengt bij deze, naar aanleiding eener resolutie van Zijne Excellentie den Minister van Finantiën, van den 13 December 1845, afdeeling Registratie en Loterijen no. 28, ter kennis van een iegelijk die daarbij belang heeft, dat door genoemden Heer Minister, bij evengemelde resolutie, krachtens Zijner Majesteits besluit van den 16 Augustus 1845, no. 58, is vastgesteld eene *honderd en acht en negentigste* Koninklijke Nederlandsche Loterij, groot *een millioen en zes en dertig duizend* Guldens, en bestaande uit 21,000 Loten, uit 10,500 Prijzen en 2 Premiën.

Leeuwarden, den 27 December 1845.

De Staatsraad, Gouverneur,
VAN SIJTZAMA.

Koninklijke Nederlandsche Loterij.

De STAATSRAAD, GOUVERNEUR van *Vriesland*, brengt, bij deze, ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat door Zijne Excellentie den Heere Minister van Finantiën, bij resolutie van den 24 December 1845, Afdeeling Registratie en Loterijen, no. 69, is bepaald, dat de Loten der 197ste Koninklijke Nederlandsche Loterij, gedurende de *derde* week der trekking van de vijfde of laatste Klasse, beginnende op Maandag den 29 December 1845, door de Collecteurs, Splitters en Debitanten tot geene hoogere prijzen, het opgeld daaronder begrepen, zullen mogen worden uitgegeven dan tot de navolgende, te weten:

BIJ VERKOOP.		BIJ VERHURING.	
Geheele Loten	*f* 84,00.	Geheele Loten	*f* 47,00.
Halve	- 42,00.	Halve	- 23.50.
Vijfde	- 16,80.	Vijfde	- 9,40.
Tiende	- 8,40.	Tiende	- 4,70.
Twintigste	- 4,20.	Twintigste	- 2,35.

Leeuwarden, den 29 December 1845.

De Staatsraad, Gouverneur van Vriesland,
VAN SIJTZAMA.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Zaturdag den 27 December 1845, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 10,50.
Van de *Rogge* per last . . . . » 267,00.

Leeuwarden, den 29 December 1845.

De Staatsraad, Gouverneur van Vriesland,
VAN SIJTZAMA.

RUSLAND.

PETERSBURG, *den* 14 *December.* De Newa is wederom begonnen ijs af te voeren, om welke reden gisteren de schipbrug is afgebroken en de gemeenschap tusschen de beide oevers door middel van schuiten wordt onderhouden.

PRUISSEN.

BERLIJN, *den* 22 *December.* Uit Koningsbergen wordt gemeld, dat de Pregel op 15 December met duimdik ijs belegd en de scheepvaart gesloten was.

Van den 23*sten.* De geldverlegenheid is hier tot zulk eene hoogte geklommen, dat eenige onzer voornaamste kooplieden zich tot den minister van finantiën hebben begeven om ondersteuning der fondsenmarkt van hem te erlangen. Z. Exc. heeft geantwoord te zullen trachten te bewerken, dat de stortingen voor de door den Staat aan te leggen spoorwegen eenigen tijd zouden worden uitgesteld.

— Door den heer directeur *Herzel* te Lausanne is een proefvel gedrukt met een door hem uitgevonden schrijfwerktuig voor Blinden. Op deze nieuwe uitvinding van den heer *Herzel*, welke opzigter is van het Asile des Aveugles te Lausanne, moet men de bestuurders van blinden-instituten opmerkzaam maken, daar door dit werktuig met gemak gedrukt en op deze wijze aan de blinden het vereischte geestelijk voedsel verschaft kan worden. De letters zijn zoo afgedrukt, dat zij door de blinden zonder moeite op het gevoel kunnen onderscheiden worden. Tot meerder gemak voor het lezen zijn zij grooter dan de gewone letters.

DUITSCHLAND.

AUGSBURG, *den* 22 *December.* Uithoofde van het gewigt der bijeenkomst tusschen den Keizer van Rusland en den Paus, deelen wij daarover nog de volgende correspondentie van een katholijk dagblad, de *Augsb. Postz.* mede. Hetzelve is gedagteekend, Rome, 13 December, en luidt als volgt:

De *Czaar* is heden morgen even na 5 ure in de eeuwige stad aangekomen, en aan het paleis Giustiniani afgestapt. De Keizer liet aanstonds de voor hem bestemde burgerwacht, sterk 100 man aftreden, met uitzondering van een officier en 10 man, aangezien hij alleen als generaal *Romanow* reist. Zijne woning is eenvoudig ingerigt; de vensters komen uit op het Pantheon of de Rotonda. Reeds kwart na elf ure reed hij naar den H. Vader. De opperhofmeester, Vorst *Pallavicini* ging hem met den geheelen hofstoet tot aan zijn rijtuig te gemoet en geleidde hem tot aan het salon der Zwitsersche garde, waar de opperkamerheer, Vorst *Ottaviano dei Medicis* met de geheele Anticamera di Servizio op hem stond te wachten. Voor de deur van het laatste voorvertrek kwam Z. Heil. den *Czaar* te gemoet. Toen de Keizer zoo op eens den Opvolger des Visschers voor zich zag — het was een belangrijk, plegtig oogenblik — stond hij, zigtbaar verrast, plotseling stil, stelde zich echter spoedig in een militair postuur, deed eene buiging met het hoofd, en met drie stappen den H. Vader naderende, nam hij diens regterhand en kuste ze, waarop beide souvereinen elkander tweemalen omhelsden. Voorts geleidde Z. Heil. den Keizer, die aan zijne linkerhand ging, naar de audientiezaal, terwijl hij hem al gaande naar zijn' welstand vroeg, en of de reis van den laatsten nacht hem niet vermoeid had; hier stonden twee fauteuils onder den Pauselijken troon en daar naast twee andere stoelen. Z. Em. de kardinaal *Acton*, benevens de Russische minister, de heer *v. Butenieff* volgden den Keizer. De deuren werden nu gesloten, en de audientie duurde een uur en 18 minuten. Wat tusschen beide souvereinen verhandeld werd, is natuurlijk niet bekend, doch laat zich vermoeden. Naar alle waarschijnlijkheid zal Z. Heil. den inhoud van dit gesprek in het eerstvolgende consistorie aan het collegie van kardinalen in eene allocutie mededeelen. (?) Toen de deuren weder geopend waren, liet Z. Heil. het gevolg des Keizers binnentreden, dat laatstgenoemde aan den H. Vader voorstelde. Hierop geleidde de Paus den Keizer vriendelijk en blijkbaar in eene goede stemming weder tot aan de deur, waar hij hem ontvangen had. Des namiddags ten 4 ure bezocht de Keizer de St. Pieters-kerk. De kardinaal *Lambruschini* had eene lange audientie bij den Keizer.

ENGELAND.

LONDEN, *den* 24 *December.* Sedert Zaturdag morgen houden onze dagbladen en het publiek zich met twee gewigtige onderwerpen bezig. Het eene is van binnenlandsch, het andere van buitenlandsch belang. In eene derde editie van Zaturdag reeds verkondigde de *Times*, dat sir *Robert Peel* de teugels van het bestuur wederom had opgevat; in het blad van Maandag worden eenige nadere bijzonderheden daaromtrent medegedeeld. Het schijnt dat het ministerie van koloniën door lord *John Russell* aan lord *Grey* was opgedragen en door dezen ook aangenomen geworden, maar dat, toen hem op zijne vraag, voor wien het departement van buitenlandsche zaken bestemd zoude zijn, geantwoord werd: voor lord *Palmerston*, hij oogenblikkelijk terugtrad en weigerde met dien heer aan eene en dezelfde raadtafel te zitten. Alle pogingen van lord *John* om hem van dit besluit te doen terugkomen bleven vruchteloos, en daar deze staatsman begreep, dat hij geenen dier medehelpers ontberen kon, legde hij den hem opgedragen last weder in handen Harer Majesteit neder. Sir *Robert Peel* hierop naar Windsor ontboden zijnde, had aldaar bij H. M. een gehoor, hetwelk men zegt dat bijna drie uren geduurd heeft en na hetwelk zich de tijding verspreidde, dat hij het bestuur hernomen had. Gisteren is hierop te Windsor een geheime raad gehouden en in denzelven bepaald geworden, dat het Parlement, hetgeen den 30 dezer maand bijeen zoude gekomen zijn, geprorogeerd zal worden tot den 20 Januarij aanstaande, om alsdan zaken af te doen, welker, in dat geval gebruikelijke, bijvoeging aanduidt, dat het niet weder geprorogeerd zal worden. Men mag dus onderstellen, dat er geen lange tijd meer verloopen zal, of er zal in de groote vraag der korenwetten een stap gedaan worden. Reeds eergisteren, toen de prorogatie nog niet bekend was, kondigde de *Times* aan, dat naar alle waarschijnlijkheid sir *Robert* vroeg in Januarij het intrekken der korenwetten zoude voorslaan, en des anderen daags herhaalde dat blad, wel is waar onder geene voor den heer *Peel* zeer vleijende bijvoegingen, dat, zoo iemand, hij zeker de man was, die den maatregel kon doorzetten. Wat den indruk van sir *Roberts* terugkeering in het bewind op het publiek betreft, zoo zijn de fondsen reeds Zaturdag daarop eenigszins gerezen, en de ontvangst der boodschap van de Noord-Amerikaansche President, welke de andere gebeurtenis van gewigt is, schijnt deze vooruitgang niet te hebben kunnen stuiten.

Dit met zoo veel ongeduld verwachtte staatsstuk is eindelijk ontvangen en wordt, in deszelfs geheel, door de *Times* van gisteren medegedeeld, waarin het, met kleine letter gedrukt, meer dan anderhalve bladzijde beslaat. Het is een welgesteld verslag, maar spreekt over de groote geschilpunten op de wijze, welke men verwachtte. »In deze eerste wetgevende daad van zijn presidentschap (zegt heden de *Times*) doet de heer *Polk* niets meer dan zich tot den persoonlijken vertegenwoordiger te maken van de democratie, die hem in het bewind gebragt heeft. De stijl van zijn adres is het eenige, dat men in de daad het zijne kan noemen, en dit is meer dan gewoonlijk leesbaar, eenvoudig en duidelijk. Over zoodanige mindere onderwerpen, als voor ons geene zaken van practicale discussie, of die zelfs van eene soort zijn, dat wij grond vinden, om ze te prijzen, zal men de boodschap met belangneming en somtijds met genoegen lezen." — Wat in de boodschap, betrekkelijk het Oregon-gebied gezegd wordt (vervolgt de *Times* op eene andere plaats) »is noch meer noch minder, dan wat een millioen stemmen (den president) hebben voorgeschreven, en wat ons sedert lang bekend was. Het behoeft den schrik der zwaarhoofden in Europa niet te vermeerderen, en voorzeker zal het de besluiten van het Britsche kabinet niet veranderen, noch deszelfs toebereidselen vermeerderen. Dat kabinet heeft zijn besluit reeds genomen en is bereid." — Elders, omstreeks het slot zijner aanmerkingen, zegt de *Times* nog, dat de woorden der boodschap geene andere keus schijnen te laten, dan oorlog of eene afdoende onder- of inhandeling, maar dat oorlog iets te gedrogtelijks is, dan dat men in Engeland Amerika een oogenblik daaraan zoude kunnen denken, zoode lang niet alle middelen om tot een vergelijk te komen uitgeput zijn.

— Wat de veranderingen betreft, die ter gelegenheid van sir *Robert Peels* terugkomst in het ministerie zullen voorvallen, deze zijn zeer weinig in getal en van niet veel aanbelang. De heer *Gladstone* is in het departement van koloniën aan lord *Stanley* opgevolgd. Lord *Dalhousie* zal zitting in het kabinet bekomen, gelijk ook waarschijnlijk lord *St. Germans*, voor wien ook het ambt van postmeester-generaal bestemd schijnt. Bij de zamenkomst van het parlement zal ook misschien gezondheidshalve de lord kanselier aftreden.

— Verscheiden onzer sterrekundigen hebben uit Duitschland brieven ontvangen, luidens welke door den heer *Hencke*, te Driessen daar, al in het begin van December een nieuwe planeet ontdekt zoude zijn. Professor *Encke* uit Berlijn schrijft aan den heer *Airij* te Greenwich, dat de geziene zich bewegende ster waarschijnlijk een nieuwe planeet is, die zich nabij zijne oppositie bevindt. Vesta staat vrij nabij denzelve en is mede in oppositie. De heer *South* heeft van professor *Schumacher* een dergelijk berigt en ook werkelijk de bedoelde ster of planeet in het sterrebeeld van den Stier gezien.

— De *Standard* van heden zegt, dat het ministerie *Peel* zich in zijn geheel aan het parlement zal vertoonen, met uitzondering van lord *Stanley*, die door den heer *Gladstone* zal worden vervangen.

De *Times* zegt, dat het gerucht loopt, dat Prins *Albert* tot opperbevelhebber van het leger zal benoemd worden, welke post de Hertog *van Wellington* zoude nederleggen.

Lord *Stanley* heeft gisteren te Windsor eene audientie bij de Koningin gehad en in hare handen de zegels overgegeven van zijnen post als secretaris van staat voor de koloniën, terwijl de heer *Gladstone* dienzelfden dag den eed in handen van H. M. heeft afgelegd als opvolger van den afgetreden minister.

Men weet tot heden nog niet, wie lord *Wharncliffe* in het presidentschap van den raad der ministers zal opvolgen.

— Eindelijk is het ministericele interregnum, hetwelk veertien dagen heeft aangehouden, geeindigd. Gedurende dien tijd heeft de handel des lands veel geleden en was de graanhandel, zoo wel te Londen als in de provinciën, bijna geheel tot stilstand gebragt. Door het weder aan het bestuur komen van het vorig ministerie, hebben echter de markten een fermer aanzien gekregen en beginnen dezelve weder hunne vorige levendigheid te hervatten.

De wezenlijke oorzaak van de aftreding van het ministerie *Peel* is nog steeds in een diep geheim gehuld, en zal dit waarschijnlijk blijven tot aan de bijeenkomst van het parlement. De moeijelijkheid om gissingen te maken, is in geenen deele verminderd door het aan het bestuur blijven van den Hertog *van Wellington*.

— Onlangs beweerde men, dat de huwelijken, welke te Gretna-Green gesloten werden, van af 17 Januarij zouden ophouden wettig te zijn. Dit gerucht is ongegrond. Lord *Brougham* had wel in een der negen bills, welke hij in de laatste zitting in het Hoogerhuis aanbood, daartoe een voorstel gedaan, doch hetzelve is niet aangenomen.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den* 24 *December.* Volgens berigten uit Algiers van den 17 dezer, schijnt *Abd-el-Kader* de procincie Orléansville niet zeer ver te zijn binnengetrokken. Te Algiers liep het gerucht dat *Bou-Maza* door de inlanders vermoord was, omdat zij zich door zijnen dood van de onheilen wilden bevrijden, welke die persoon hun aanhoudend veroorzaakte, door hen tot oproerigheden aan te zetten, van welke zij telkens zelve de slagtoffers worden. Dit is niet de eerste maal dat het gerucht van den dood van *Bou-Maza* zich verspreidt. — De gemeenschap te land tusschen Oran en Tlemcen is hersteld; de generaal *Thierry* heeft dien weg afgelegd zonder eenige vijanden te ontmoeten.

— Het dagblad *Constitutionnel* heeft aangekondigd, dat het in de maand Maart een aanvang zal maken met het mededeelen van een roman in vier deelen van den heer *Eugène Sue*; deze roman zal ten titel voeren: *Martin, of de gedenkschriften van een kamerbediende*; en later gevolgd worden door *de Zeven hoofdzonden*, door denzelfden schrijver.

Van den 25*sten.* Het aantal protesten, door de deurwaarders der bank van Frankrijk gedaan op het laatst van November, was 2000; die tegen 15 December beliepen 900; men weet dat op de helft der maand dit getal meestal slechts een derde is van die, welke vervallen op het einde der maand.

— Gisteren heeft een vreesselijke storm gewoed, die gedurende den nacht steeds toe heeft genomen. Dezelve ging vergezeld van donder, bliksem en hagel, zoodat men voor ongelukken vreesde. Gelukkig is de storm weldra bedaard, doch blijft de wind nog hevig waaijen. In verschillende wijken zijn door den hagel vele ruiten gebroken. Van eenige gebouwen zijn de ramen zelfs geheel van glazen ontbloot.

— De afgevaardigden, die thans te Parijs zijn, zullen den 26sten vergaderen onder de voorzitting van den president van jaren, om de commissie te benoemen, welke Z. M. bij de opening der zitting van de kamers op den 27sten zoude ontvangen. In die zitting zullen de geloofsbrieven van de 16 nieuwe leden wor-

den onderzocht. Aan het einde der vorige zitting zijn 14 wetsontwerpen gebleven in den staat van rapport, daarbij komen nog 8 voorstellen, zoowel van de laatste, als van vroegere zittingen overgebleven. Verscheiden derzelve zullen reeds in het begin kunnen worden gesteld aan de orde van den dag en bediscussieerd. Het wetsontwerp nopens de perceptie der belasting op de inlandsche suiker was reeds door de kamer aangenomen, doch is tegen het einde der zitting gewijzigd door de kamer der pairs aan dezelve teruggezonden.

— Uit Troye wordt geschreven, dat de Seine en Aube op den 23 dezer maand zoo hoog zijn gestegen, dat er dijken doorgebroken zijn. Men schijnt gelukkig geene zware rampen te betreuren te hebben.

BELGIE.

BRUSSEL, *den* 25 *December*. In Antwerpen wil men in 't zekere onderrigt zijn, dat de belgische regering, toegevende aan de bezwaren der Luikenaren, en welligt ook nog geleid door andere bedenkingen van minder plaatselijk belang, bij voortduring aan Nederland de bevoegdheid heeft verleend, om gedurende 1846, zeven millioenen kilo's Java-koffij en eene zekere hoeveelheid tabak, tegen verminderde regten, in Belgie te kunnen invoeren.

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE, *den* 25 *December*. Het heeft Zijner Majesteit behaagd, den heer *W. van Hulst*, Generaal-Brandmeester dezer stad, te benoemen tot ridder der orde van de Eikenkroon, waarvan de decoratie hem op heden door den heer Burgemeester dezer stad is overhandigd, met de betuiging, dat Zijne Majesteit den ijver en de groote bekwaamheid van dezen verdienstelijken ambtenaar, bij verschillende gelegenheden, en nu laatstelijk weder in den zoo spoedig, onder zijn doelmatig bestuur, gebluschten noodlottigen brand van laatstleden Maandag nacht, hebbende weten te waarderen, hem dit bewijs van Hoogstdeszelfs tevredenheid wel heeft willen doen toekomen.

Betreffende dien brand, kunnen thans meerdere bijzonderheden gemeld worden, welke men, uit hoofde der onzekerheid, waarin men, daaromtrent verkeerde, vermeende met stilzwijgen te moeten voorbijgaan.

Dingsdag-morgen werden drie personen, bewoners der bovenvertrekken in het huis, waar de brand was ontstaan, vermist, en ofschoon men toen reeds beducht was dat zij niet gered waren, koesterde men nogtans de hoop, dat zij welligt het gevaar mogten ontkomen zijn en bij een' der naburen of bij bekenden gevlugt waren. Alle moeite, die men zich tot dusverre gegeven heeft om ze op te sporen, is helaas! vergeefs geweest, zoodat men het thans er schijnt voor te moeten houden, dat Mevrouw de douairière *van Harencarspel Eckhardt*, benevens eene harer dochters en haren zoon, de slagtoffers van dezen brand zijn geworden. De andere dochter is door den heer *Salmon* langs eenen ladder uit het raam der bovenverdieping gered. Men kan nagaan, in welk een' toestand zich de ongelukkige overgeblevene bevindt.

Dezen middag is een der lijken, vermoedelijk van het vrouwelijk geslacht, onder de puinhoopen gevonden.

Onder de kostbare voorwerpen, die bij dezen brand zijn vernield geworden, behoort ook eene zeer belangrijke verzameling van geschilderde portretten en van een aantal papieren der admiralen *Evertsen*. De echtgenoot van Mevrouw *Eckhardt* stamde, namelijk door de vrouwelijke linie, van den beroemden zeeheld *Johan Evertsen* af, van wien de genoemde portretten en papieren tot hem gekomen waren. Bij het zware verlies, het welk de geschiedenis van ons zeewezen in het vorige jaar, bij den brand in het departement van marine heeft geleden, is dit nieuwe verlies dubbel te betreuren.

— Door Z. M. zijn bij besluit van den 18 dezer, no. 77, goedgekeurd de uitgebragte beroepingen van predikanten door de kerkeraden der Hervormde gemeenten, hierna genoemd, als: van Giessen Nieuwkerk en Nederslingeland, onder de klassis van Dordrecht, op *Martenus Abraham van Booven*, kandidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Noord-Braband; van Nieuwpoort, onder de klassis van Gouda, op *Willem Absalom Silvester Verburg*, kandidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Zuid-Holland; van Aarlanderveen, onder de klassis van Leijden, op *Jacob van der Werff Lzn.*, predikant te Zwartsluis; van Solwert en Marsum, onder de klassis van Appingadam, op *O. U. Okken*, kandidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Groningen; en bij besluit van den 21 December 1845, no. 99, het beroep, uitgebragt door den kerkeraad der Hervormde gemeente van Noordeloos, onder de klassis van Gouda, op *H. L. Vinke*, kandidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Overijssel.

— Bij besluit van den 22 dezer, heeft Zijne Majesteit, naar aanleiding van een daartoe door Z. K. H. den Prins van Oranje gedaan verzoek, aan Z. K. H. verleend een eervol ontslag uit de betrekking van inspecteur-generaal van het wapen der infanterie, met dankbetuiging tevens voor de diensten, door Z. K. H. in die betrekking bewezen.

— Uit het thans opgemaakte voorloopig verslag der Centrale afdeeling van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, over het wets-ontwerp tot opheffing van het Fonds der Nationale Nijverheid, blijkt, dat bij de leden, die deel genomen hebben aan de overwegingen van de voordragt der Regering tot opheffing van het Fonds voor de Nijverheid, geen verschil van gevoelen bestond betrekkelijk de wenschelijkheid, ja noodzakelijkheid dier opheffing. Hetgeen velen van hen sedert geruimen tijd heeft doen wenschen, dat alle bijzondere fondsen, waaromtrent het blijven bestaan niet op afdoende gronden kan verdedigd worden, achtereenvolgens mogten worden opgeruimd, geldt toch voornamelijk van hetwelk thans de rede is. Uit het thans in behandeling zijnde voorstel blijkt middagklaar, dat het bestaan van zulke fondsen aan een ordelijk beheer der financiën schadelijk is; dat zij het overzigt beletten van de wezenlijke behoeften en de wezenlijke krachten van den Staat; dat zij het vaststellen van de rijks-begrootingen door de wetgevende magt tot een hoogst gebrekkig werk kunnen maken, en maar al te zeer gelegenheid geven tot het doen van uitgaven, wier noodzakelijkheid of nut aan bijzonderen twijfel onderhevig is. Men zal wegens die verschillende gezigtspunten gaarne medewerken tot de opheffing van het Fonds voor de Nijverheid, daarlatende intusschen de beoordeeling van de gegrondheid der redenen, welke de Regering voor de vertraging in het doen van een voorstel tot opruiming van dat fonds bij hare memorie van toelichting aanvoert.

— Door de centrale afdeeling van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is thans opgemaakt haar voorloopig verslag over het ontwerp van wet tot regeling van den accijns op de suiker. Daaruit ontleent men het volgende:

In vele afdeelingen is door zeer vele leden de strekking der wet, voor zoo veel daarbij alsnog eene premie op den uitvoer wordt verzekerd, in de gegeven omstandigheden goedgekeurd. De ondervinding toch, meende men, heeft aangetoond, dat door die wijze van heffen de uitvoer van geraffineerde suiker aanzienlijk is vermeerderd, vele fabrijken in bloei hebben toegenomen, de uitvoer een gunstigen invloed heeft uitgeoefend op de scheepvaart en de ruwe suiker onzer koloniën een gereeden aftrek heeft gevonden.

Algemeen echter was men van gevoelen, dat de Regering het beginsel zeer verkeerd had toegepast. Men wenschte namelijk, met behoud van eene redelijke premie op den uitvoer van geraffineerde suiker ten behoeve van de fabrikanten, eene billijke opbrengst aan de schatkist te verzekeren. En dat tweeledig doel, oordeelde men, zoude naar de bepalingen, in het wets-ontwerp vervat, niet kunnen bereikt worden. De Regering toch stelt voor de voorbetaling op te heffen, welke door de raffinadeurs naar de thans in werking zijnde wet voldaan wordt en de afschrijving voor geraffineerde suiker te verlagen.

Wat het eerste betreft, de opheffing van de voorbetaling, deze achtte men gelijk te staan met de opoffering van den accijns, die thans nog alleen ten gevolge van die voorbetaling in de schatkist vloeit.

Men heeft de gronden overwogen, die, volgens de memorie van toelichting, de Regering hebben geleid tot het afzien van de voorbetaling. Zij noemt die eene verbeurtverklaring ten behoeve van de schatkist. Dit kan niet toegegeven worden, omdat het prelevement beschouwd moet worden als eene voorbetaling op den accijns van dat gedeelte van het fabricaat, dat de raffinadeur op de binnenlandsche markten verkoopt en dus terug ontvangt. En zoo lang de accijns op de geraffineerde suiker, die binnenslands wordt gedebiteerd, meer bedraagt dan de voorbetaling, kan deze voor de raffinadeurs tot geen wezenlijk bezwaar strekken.

Ook de verlaging van de afschrijving voor het geraffineerde vond bij vele leden tegenstand, althans in die mate zoo als dezelve door de Regering wordt voorgesteld. Die leden deelen wel het gevoelen der Regering, dat alle suikerraffinaderijen op eene gelijke lijn behooren geplaatst te worden, maar meenen, dat juist de voorgestelde afschrijving die lijn zoude breken, omdat daarbij gerekend is op eene opbrengst van 78 ponden geraffineerde uit 100 ponden ruwe suiker, eene hoeveelheid die door de oud-werkers niet zal bereikt worden en waardoor deze van eene premie zullen verstoken zijn, die men aan iederen raffinadeur in verhouding tot hetgeen hij uitvoert zoude wenschen toegekend te zien. Die leden zijn dus van oordeel, dat de voorgestelde mate van afschrijving als partijdig te beschouwen is voor de groote of door stoom werkende fabrijken, welke alleen en voor een te groot deel de premie zullen genieten.

Afgescheiden van verschillende aanmerkingen omtrent de gevolgen der verminderde afschrijving voor de schatkist, hebben vele leden gemeend te moeten twijfelen aan de juistheid van den grondslag, waarnaar de Regering eene opbrengst van *f* 944,240 voor de schatkist heeft geraamd.

De groote tegenstand, dien de grondslagen van het ontwerp ontmoeten, heeft eenige leden genoopt hunne verwondering te kennen te geven, dat over een onderwerp als het onderhavige, dat den handel en het fabrijkwezen betreft, niet de kamers van koophandel in de voornaamste koopsteden zijn gehoord.

Door vele leden is opgemerkt, dat in deze wet bij aanhoudendheid verwezen wordt naar de bepalingen vervat in de algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* no. 38), hetgeen hun aanleiding heeft gegeven om aan de Regering den wensch te kennen te geven, dat toch eerlang mogt worden overgegaan tot het wijzigen dier algemeene wet, waaromtrent reeds meermalen door haar de toezegging is gedaan.

De staat van berekening, bij het ontwerp overgelegd, heeft wijders aanleiding gegeven tot eenige opmerkingen.

In de eerste plaats heeft men geoordeeld, dat die staat niet voldoende was tot het oogmerk waartoe de regering dien heeft overgelegd, omdat men zoowel den inslag van ruwe suiker in de raffinaderijen diende te kennen, als de uitgevoerde hoeveelheden geraffineerde met afschrijving.

Eenige leden hebben opgemerkt, dat onder de werking der wet van 27 Julij 1822, en dus onder de vereeniging met Belgie; de opbrengst van den accijns jaarlijks is toegenomen, zelfs nog gedurende acht maanden van het jaar 1830 onder de werking der wet van 24 December 1829 en dat die opbrengst van dat oogenblik af als het ware is te niet gegaan.

— Zr. Ms. schoener *Banka*, luitenant ter zee *N. C. J. van Voss*, is den 18 October van Texel, laatst van de Simonsbaai, ter reede van Batavia gearriveerd, en Zr. Ms. brik *de Arend*, luitenant *C. van der Hart*, den 1 November jongstleden van Batavia naar Hellevoetsluis gezeild.

— Aan de *Staats-Courant* ontleenen wij de volgende Indische berigten:

Op de Balische kusten was weder een gestrand inlandsch vaartuig geplunderd geworden. Deze gedurige schending der met de Vorsten op Bali gesloten contracten zal welligt het nemen van ernstige maatregelen ter betere bescherming van vaart en handel onvermijdelijk maken. Eene zending van Zr. Ms. schoenerbrik *Dolphijn* met twee kruisbooten naar Linga, ten einde onderzoek te doen naar de plaats gehad hebbende berooving van een gouvernements-vaartuig nabij Banka, heeft ten gevolge gehad de uitlevering van zekeren *Intje Mantel*, die sedert eene reeks van jaren bekend was als één voornaam beschermer der zeeroovers, de vernieling van een paar dorpen waar het geroofde goed was gevonden en het opvatten van een viertal personen, bij wie de goederen waren gevonden.

Op Celebes was den 3 Julij jl. de Vorst van Tillo, genaamd *Larioe Kraeng Karangka* overleden. De Vorst van Goa had het verzoek gedaan, dat het gouvernement hem deszelfs regten op dat landschap zoude overdragen, waartegen echter 's gouvernements belang zich verzette. Zr. Ms. fregat *Ceres*, was intusschen naar Makasser gezonden, van waar kort te voren de beschikbare zeemagt vertrokken was tot eene expeditie tegen de zeeroovers in de nabijheid aldaar, en voorts in de wateren der Molukkos, Timor en verdere eilanden beoosten Java.

HATTEM, *den* 26 *December*. Met den eersten Februarij aanstaande zullen op den onlangs voltooiden Grindweg van hier naar Apeldoorn, de tollen geheven worden.

Reeds moet van tweederlei zijde concessie gevraagd zijn voor eene diligencedienst op Arnhem, te weten: eene dag- en eene nachtdienst. Intusschen is het onderhoud van dien weg, voor den tijd van drie jaren, begroot geworden op de belangrijke som van *f* 31,000, zijnde ongeveer een derde van de som, tot den aanleg benoodigd geweest. Zulks zal dus voor de verschillende gemeenten, die er in betrokken zijn, een bezwaar uitmaken, hetwelk moeijelijk door de te verwachten voordeelen zal kunnen worden opgewogen.

HEERENVEEN, *den* 26 *December*. Maandag jl, werd *Johannes Steltman*, Debitant in de Loterij, des avonds omstreeks 5 ure, op zijne terugreis van Oldeboorn, op den straatweg tusschen de Nieuwebrug en Gabel no. 6, door vier manspersonen aangetast, en op den grond geworpen, gewelddadig vastgehouden en hem zijn bij zich hebbend geld ter somma van *f* 46,60 afgenomen. Na losgelaten te zijn en om hulp geroepen te hebben, werd hij door hen opgenomen en in eene sloot geworpen, waarna het *Steltman* gelukte, nadat zich deze onverlaten hadden verwijderd, zich uit dezelve te redden. De justitie doet alle pogingen, om deze aanranders op te sporen.

LEEUWARDEN, *den* 29 *December*. Op Vrijdag den 19 dezer maand, des avonds ten 8½ ure, is er te *Dragten* Brand uitgebarsten in het Graanpakhuis van de Heeren *Duursma* en *Minkema*, dat voor weinige jaren aanmerkelijk uitgebreid en tevens tot eene Aardappel-brandewijn-stokerij ingerigt was. Men vermoedt, dat dezelve in den schoorsteen der fabrijk ontstaan is. Wegens de menigvuldige brandbare voorwerpen, welke zich in dit gebouw bevonden, nam de brand zeer spoedig in hevigheid toe, en voor de nabijgelegene gebouwen een dreigend aanzien aan. Door de spoedige aankomst en goede werking der Brandspuit van de plaats was dezelve echter in een uur tijds bemagtigd, en de daar nevens staande huizen, waaronder ook het nieuwe Grietenijhuis, tegen aansteking beveiligd, dewijl het gevaar voor deze te grooter was, daar de brand door een hevigen wind aangewakkerd werd. Alleen het gebouw en de daarin aanwezige voorraad granen en brandewijn is alzoo eene prooi der vlammen geworden.

— Het Muzijkgezelschap *Euphonia*, te dezer Stede, heeft in deszelfs vergadering van gisteren den Heer Burgemeester *van Boelens* tot deszelfs Beschermheer benoemd, en de kennisgeving van dit besluit aan ZEA. tevens door vergezeld gaan van eene Serenade bij fakkellicht.

— Bij besluit van den 21 December jl., no. 108, heeft Zijne Majesteit bij de dienstdoende schutterij te Bolsward benoemd: tot 1sten luitenant *H. W. Wiebes*, thans 2de luitenant; tot 2de luitenants *J. Swerms*, thans sergeant-majoor, en *W. H. Meijer*, thans sergeant.

— Bij besluit van den 21 December jl., no. 110, heeft Zijne Majesteit aan den heer *J. G. P. le Maire*, kapitein bij het 2de bataillon der 3de afdeeling rustende schutterij in de provincie Vriesland, als zoodanig, op zijn verlangen, een eervol ontslag verleend.

— Men verneemt, dat de staats-commissie, door Z. M. benoemd tot het vervaardigen der nieuwe Pharmacopaea, en bestaande uit de heeren *A. H. van der Boon Mesch*, president, en professor te Leyden, *G. G. Mulder*, professor te Utrecht, *Cl. Mulder*, professor te Groningen, *W. H. de Vriese*, secretaris, en professor te Leyden, *A. J. d'Ailly*, lid der provinciale geneeskundige commissie te Amsterdam, *C. Pruis van der Hoeven* en *G. J. B. Suringar*, professor te Leyden, haren geheel voltooiden arbeid en eene geheel nieuwe Pharmacopaea aan de Hooge Regering heeft toegezonden.

— Ten gevolge eener dezer dagen vastgestelde bepaling, kunnen de verlofgangers der nationale militie, tot de ligting van 1841 behoorende, van de heeren gouverneurs der provinciën verlof bekomen, om ter buitenlandsche zeevaart te gaan, hoezeer zij ook dat beroep *niet* vóór hunne inlijving hebben uitgeoefend.

— De middelprijzen der inlandsche granen, voor het geheele Rijk, van 20 November tot en met 19 December jl., zijn geweest, per mud: *tarwe* *f* 10,10; *rogge* *f* 8,32½; *boekweit* *f* 7,87; *gerst* *f* 5,51; *haver* *f* 3,49; *ongepelde-spelt* *f* 3,91. weshalve, gedurende de maand Januarij aanstaande, de regten op den in- en uitvoer zullen bedragen, per mud, als volgt: *tarwe* en *gepelde-spelt* invoer 25 cent, uitvoer 50 cent, *rogge* invoer 15 cent, uitvoer 30 cent, *boekweit* invoer 15 cent, uitvoer 30 cent, *gerst* en *mout* invoer 10 cent, uitvoer 25 cent, *haver* invoer 5 cent, uitvoer 15 cent, *ongepelde-spelt* invoer 5 cent, uitvoer 15 cent.

— Ten opsigte der plaats, waar zoons van militairen voor de nationale militie moeten worden ingeschreven, is thans eene bepaalde beslissing van het gouvernement ingekomen. Vroeger werd de garnizoensplaats van eenen militair niet als de woonplaats aangemerkt, en zijn zoon moest alzoo worden aangegeven ter plaatse, waar hij verblijf hield. Sedert heeft zich de vraag opgedaan, waar de inschrijving behoorde te geschieden, indien *zoowel* de zoon, *als* de vader, zich in militaire dienst bevond. Het gouvernement heeft daarop beslist, dat de zoon van eenen militair behoort te worden ingeschreven ter plaatse, waar de vader garnizoen houdt. Deze bepaling is voornamelijk gegrond op de toepassing der wet op het armwezen van den jare 1818, volgens welke een vier- of zesjarig garnizoen een domicilie van onderstand daarstelt.

— Per Overlandmail ontvangen bijzondere brieven uit Batavia, tot en met den 31 October, sluiten eene advertentie in van den directeur-generaal van financiën aldaar, gedagteekend den 17 October, waarbij hij ter kennisse der belanghebbenden brengt, dat van Regeringswege, aanvankelijk in den loop dier maand, wissels op Zijne Exc. den Minister van Koloniën, ten bedrage van één millioen guld. Nederl. cour., betaalbaar te Amsterdam, op zes maanden zigt, souden worden uitgegeven, en zulks bij inschrijving: en de Regering zich voorbehield, in de maand November en vervolgens op nieuw wissels af te geven, tot zoodanige sommen en koers als zij vermeenen zoude te behooren. De toewijzing heeft den 29 October plaats gehad. Deze gouvernements-wissels zijn à 90 pct, binnen 14 dagen, afgegeven. Binnen drie weken zoude waarschijnlijk weder gelijk montant getrokken worden.

197ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der vijfde Klasse.

1ste Lijst. No. 18766 en 5099, ieder een prijs van *f* 1000.
2de Lijst. No. 6172 en 6610, ieder een prijs van *f* 1000.
3de Lijst. No. 3683 en 15780, ieder een prijs van *f* 1000.
4de Lijst. Geene.
5de Lijst. No. 16950 en 1690, ieder een prijs van *f*. 1000.
6de Lijst. Geene.
7de Lijst. No. 17826, een prijs van *f* 1250. No. 489 en 19040, ieder een prijs van *f* 1000.
8ste Lijst. Geene.
9de Lijst. Geene.
10de Lijst. No. 10864, een prijs van *f* 1000.
11de Lijst. No. 20497, een prijs van *f* 1000.
12de Lijst. No. 9650 en 17905, ieder een prijs van *f* 1000.
13de Lijst. Geene.
14de Lijst. No. 161, een prijs van *f* 1000.

BUITENLANDSCHE SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen: Den 8 December het schoonerschip *Northam*, kapt. H. B. Disneij, van Londen. — Den 15 dito het schoonerschip *Dee*, kapt. A. Gallawaij, van Londen; het kofschip *Gesina*, kapt. J. J. van der Woude, van Antwerpen. — Den 19 dito het schoonerschip *Flora*, kapt. John Manning, van Londen; het kofschip *Baudina*, kapt. Jan Klein, van Redon. — Den 20 dito het schoonerschip *Fama*, kapt. W. Barfield, van Hartlepool; het kofschip *Concordia*, kapt. J. H. Cappen, van St. Davis. — Den 22 dito het schoonerschip *Eclipse*, kapt. S. H. Finch, van Londen. — Den 23 dito het kofschip *Maria*, kapt. H. H. Ebes, van Memel. — Den 25 dito het kofschip *Goede Welvaart*, kapt. J. F. Peper, van Droback.

Uitgezeild: Den 14 December de schoonerschepen *Friends*, kapt. W. Cousins, *Monarch*, kapt. Jos. Manning, het kofschip *Barend*, kapt. J. O. Stuut, alle drie naar Londen en het kofschip *Germania*, kapt. S. Ouwehand, naar Engeland; het tjalkschip *Wilhelmina Hendrika*, kapt. J. G. Munneke, naar Newcastle. — Den 18 dito het schoonerschip *Northam*, kapt. H. B. Disneij, naar Londen. — Den 26 dito het schoonerschip *Flora*, kapt. John Manning, naar Londen.

MENGELWERK.

VEESTERFTE.

(*Vervolg en Slot van No. 102.*)

Uit den medegedeelden Staat blijkt het dus, dat in den jare 1769, in de zes laatste maanden, want in Mei en Junij was er nog weinig sterfte, een aantal van *zeven en negentig duizend, zeven honderd en zes en vijftig* stuks vee alleen in Friesland is gestorven. Leest men nu wat er in andere provincien van ons Land, wat er in andere naburige en meer verwijderde Rijken omging, het is bijna ongeloofelijk welk eene massa vee er in korten tijd werd weggesleept. Tusschen den eersten April 1769 en den laatsten Maart 1770 stierven alleen in de provincien Zuid- en Noord-Holland 160,228 runderen. Ook in dit gewest was de sterfte in het begin van 1770 nog groot, maar begon toen zeer af te nemen (*). — Het was toen vijf en twintig jaar geleden dat de veeziekte uit Holland en Overijssel tot ons oversloeg, die in 1744 en 1745 zulke gruwelijke verwoestingen aanrigtte, dat de eerstgenoemde provincie binnen drie jaren twee derde gedeelte van haar vee verloor, en in Friesland binnen het jaar 109,597 stuks runderen en kleiner vee wegstierven. In vroegeren tijd was de sterfte ook aanzienlijk, terwijl men eerst later er op bedacht werd, en wel eerst in Engeland, om het besmette of verdachte vee te dooden. Dit was in 1713.

De verbreiding dier ongelukkige pestziekte en de lange duur vooral in de laatste helft der XVIII eeuw bewezen, dat de daartegen aangewende middelen zeer ontoereikend waren. Daarbij veroorzaakte de oorlog en andere omstandigheden, dat in geheele landstreken niets tegen de ziekte werd gedaan. Zij had langzamerhand zulk eene uitbreiding bekomen, dat geen der maatregelen van artsenij-kundigen of policie kon worden aangewend, zoodanig dat hare vernietiging was te hopen. Die bedroevende omstandigheden wettigden geheel de proef der *Inenting*, waartegen zeer geijverd werd. In Engeland, daarna in Brunswijk en Noord-Holland werd dezelve bewerkstelligd. Professor Camper en Doctor Munniks deden zulks in Friesland, waarvan men in hunne gedrukte werken de goede uitwerking lezen kan.

Men geloofde daardoor nog een deel van het overige vee aan de verwoesting der ziekte te zullen ontrekken en de algemeene landplaag te verminderen, maar, schoon men wel hier en daar zich over een gunstig gevolg verheugen kon, was die uitkomst over het geheel *niet* gunstig.

Merkwaardig is het dat in den jare 1771 men in Oost-Vlaanderen door het dadelijk en in korten tijd dooden van 400 runderen die Provincie van de ziekte verder heeft bevrijd. In Engeland en in Zwitserland heeft zulks ook goede gevolgen gehad, daar door die snel uitgevoerde maatregel vele districten werden gezuiverd en andere naburige geheel onaangetast bleven. Ofschoon ook op andere plaatsen dit middel ter verspreiding der ziekte schijnt te zijn aangewend, ontbreken mij evenwel daarvan de zekere berigten. Dan hoe dit zij, wij moeten krachtens de ondervinding in dit Gewest het er voor houden, dat er geen beter middel voorhanden is, dan eene dadelijke vernietiging van alles wat besmet is en door die besmetting kan aangestoken zijn, zoodat het onder het verdachte moet worden gerekend. — Veel heeft men geleerd en vele kundigheden opgedaan, wat deze ziekte betreft en wat met de wezenlijke kennis van het vee over het algemeen in verband staat, maar ook even veel blijft er over te kennen en te weten bij al den schat der ondervinding, waarvoor het menschelijk verstand nog niet berekend schijnt te zijn. Zal men het kwaad weren, dan moet men vooral weten, van waar het komt en dit is met de Longziekte even als met de vorenbedoelde runderpest het groote raadsel.

Zoo als gezegd is, men passe de bevolen en nu reeds, zoo wij hopen ten *vierden* male, gelukkig aangewende middelen toe; men werke mede; men zij omzigtig en verstandig en het vertrouwen worde bevestigd, dat nu en in de toekomst het wél zal gaan!

Men kan het aanwezen der Runderpest in ons Land hoofdzakelijk tot drie tijdperken verdeelen: van 1713 tot 1719; van 1741 tot 1756, en van 1768 tot 1786. Later heeft dezelve hier en daar geheerscht doch in geringer mate. — Ubbo Emmius maakt gewag van eene groote sterfte onder het Rundvee in 1272, doch bepaalt den aard der ziekte niet. De eigenlijke *Veepest* is nu uit Tartarijen te zijn overgebragt het eerst in Europa opgemerkt ten jare 1711 en derzelver oorsprong wordt aldus vermeld. Een zieke Os dwaalde af van eene drift Runderen, welke uit Dalmatie naar bijgelegene oorden werd gevoerd. Deze Os was in den tuin van den Graaf Trozana, Prins van Borromeo en Domheer van Padua, geloopen en had zich bij den stal nedergelegd. De Pachter bragt hem daarin bij al het Vee tot den anderen morgen, wanneer hij hem aan de Eigenaars terugbragt. Dit beest nu was ziek en had den geheelen stal aangestoken. Van daar verspreidde zich die geesel der verwoesting, eerst over Boven-Italie, later in den Kerkelijken Staat en daarna in de meeste rijken van Europa.

In 1813 ontstond, zoo ver mij bekend, voor de laatste maal de Runderpest in ons Land en wel in en om Utrecht. Op den 2 December van dat jaar, na het vertrek van den Franschen Generaal Molitor en tijdens den doormarsch der Russische en Pruissische legers, kwamen te Utrecht verscheiden Pruissische slagers, die eenige kleine ossen aanvoerden. Twee hunner werden met drie zulke bovenlandsche beesten ingekwartierd op eenen stal, achter het Vleeschhuis in de Slagtstraat: deze beesten waren ziek en een daarvan stierf. De besmetting eens overgebragt zijnde, sloeg weldra tot andere stallen over en verspreidde zich aldus door en om geheel Utrecht. Gepaste maatregelen door de Commissie van Landbouw, waaronder het dooden van 330 stuks Runderen, deden de ziekte uitroeijen. Het was bij deze gelegenheid, dat de Wet van 26 December 1799, waarbij het onverwijld dooden der zieke en besmette of verdachte Runderen wordt gelast voor het eerst bij ons te Lande werd in het werk gesteld. De Hoogleeraar Wttewaal, destijds Secretaris dier Commissie, was de voornaamste en krachtigste helper in den nood, die met ongeloofelijke moeite, groote zelfopoffering en even belangeloos als verstandig, alles in het werk heeft gesteld tot afwering van de ongelukkige gevolgen, die dat kwaad had kunnen verspreiden. — Het was een gelukkig denkbeeld van onzen Frieschen Landgenoot Jacobus Scheltema dit feit eens op te halen, want én de man én de loffelijke daad waren zoodanig reeds vergeten, dat slechts enkelen daarvan meer heugenis droegen. Ook heeft hij noch van het Gouvernement, noch van iemand anders eenige belooning genoten; maar niet te min bleef hem de zelfvoldoening over, het Vaderland en zijnen evenmensch groote diensten te hebben bewezen.

In het laatst van het vorig jaar brak de Vee-pest in Oostenrijk met woede uit en vertoonde zich in Rusland en Bessarabie, van waar zij zich verspreidde over Moravie, Opper- en Neder-Oostenrijk, Boheme, Polen en Gallicie. In Weenen zelfs heeft men de ziekte waargenomen. Dadelijk werden door de regeringen maatregelen genomen ter stuiting. De besmette landstreken werden van de niet besmette afgesloten, alle vervoer van voorwerpen, die de smetstof konden verspreiden, werd verboden en eindelijk werd *al het vee* op de stallen, waarin de ziekte zich voordeed, *gedood*. Volgens de latere berigten schijnt de vrees voor de overbrenging der besmetting herwaarts geheel verdwenen te zijn, maar niet te min blijve ook te dezen opzichte de wacht bevolen.

Volgens geloofwaardige bekende Schrijvers is het verlies aan Hoornvee in de Europesche Staten ontzettend groot geweest. Van 1711 tot 1800 zou Duitschland alleen 28 millioen runderen hebben verloren: Frankrijk en Belgie van 1713 tot 1796 tien millioenen, terwijl de sterfte over geheel Europa op 200 millioen geschat wordt. In Numans *Vee-artsenijkundig Magasijn* wordt een Schrijver aangehaald, die over de Runderpest handelt, en het nadeel aan geldswaarde, alleen gedurende den Franschen Oorlog tot 1798 veroorzaakt, begroot op negentig millioen guldens, ieder rund slechts op eene waarde van dertig Gulden gesteld.

v. L.

(*) Volgens een uittreksel uit een oud Dagboek van *Bauke Fransen Fopma*, Boer onder Spannum, betaalde deze op den 6 Februarij 1770 voor twee gesterfde beesten 315 gulden. In Mei golden de geend geblevene te Franeker 150 gulden het stuk. De boter gold dat jaar gemiddeld 30 gulden. — Deze Boer verloor in vier malen 57 runderen, terwijl in 1769 alleen ie Spannum 300 stierven. Hij tekent aan dat in dat jaar in Zuid- en Noord-Holland zijn gestorven 172,558 Runderbeesten.

Bepalingen voor de opname in het Gesticht voor volwassene Blinden, te Amsterdam.

§ 1. In het Gesticht voor Volwassene Blinden worden opgenomen:

a. Alle Blinden, Nederlanders van geboorte, zoowel mannen als vrouwen, beneden de dertig jaren oud, welke geene andere geschikte huisvesting of middelen van onderhoud hebbende, bewijzen kunnen overleggen van goed zedelijk gedrag, goede gezondheidstoestand en bekwaamheid, of althans geschiktheid tot eenig handwerk.

b. Onder dezelfde omstandigheden de zoodanigen die meer tot wetenschappen of kunsten opgeleid zijnde, hunnen kost als Leermeesters, Muzijk-onderwijzers, enz. kunnen verdienen.

c. Die Blinden, die wel eene vaste woonplaats, doch geene gelegenheid hebben, om de door hen aangeleerde handwerken aan huis uit te oefenen, en daartoe gelegenheid wenschen te vinden in de werkplaatsen van het Gesticht.

§ 2. De Blinden onder lett. *a* en *b* begrepen, zullen in het Gesticht inwonende, kost en verpleging genieten, terwijl de onder lett. *c* bedoelde slechts de kost ontvangen.

§ 3. Voor de opname moeten worden overlegd:

a. Geboorte-Acte.
b. Attest van eenen Deskundigen, den staat van blindheid constateerende.
c. Attest van goede gezondheidstoestand.
d. Bewijs van goed zedelijk gedrag.

§ 4. Aan de Blinden sub lett. *a* en *c*, § 1 vermeld, wordt gelegenheid verschaft en hiertoe zullen zij verpligt zijn, om door handwerken het kostgeld te verdienen. Allen zullen, zonder onderscheid, moeten zorgen voor hunne kleeding, ten genoege van Bestuurders.

§ 5. Voor de mannelijke Blinden bij lett. *a* en *b*, § 1 vermeld, is het kostgeld bepaald op *f* 150 's jaars. Voor de vrouwen, die door den aard van hare werkzaamheden minder loon kunnen verdienen, is dit kostgeld gesteld op *f* 75 's jaars.

§ 6. De Blinden bij lett. *c* in § 1 vermeld, zullen een ¼ deel van hunne verdiensten aan het Gesticht afstaan, om daardoor het verschuldigde kostgeld te voldoen, ten bedrage van *f* 1,50 's weeks voor de mannen en *f* 0,75 voor de vrouwen.

§ 7. De afrekening der arbeidsloonen zal wekelijks geschieden. Naar goedvinden van Bestuurders zal het overschot van het verdiende loon uitgekeerd of gedeeltelijk opgelegd worden, en ingeval het vervaardigde werk gegronde reden oplevert om zich over den arbeid te beklagen, zal op het loon eene billijke korting gemaakt worden.

§ 8. Wekelijksch geregeld verlof tot uitgang of vergunning tot eene langere afwezigheid, ten einde aanverwanten en betrekkingen buiten Amsterdam woonachtig te bezoeken, worden door Bestuurders verleend naar gelang der bijzondere omstandigheden.

§ 9. De Blinden die zich in het Gesticht begeven, verbinden zich, om ten minste gedurende den tijd van één jaar aldaar te verblijven. Bestuurders behouden het regt aan zich om de Blinden te ontslaan, bijaldien zij vermeenen dat daartoe termen bestaan.

§ 10. Bij ontslag worden de gelden welke den Blinden te goed komen terstond uitgekeerd.

§ 11. De eenmaal ontslagenen hebben geen aanspraak om weder in het Gesticht te worden opgenomen; alleen bijzonder gunstbetoon van het Bestuur zal hen de gelegenheid ter wederopname openstellen.

Door den Kerkenraad der Evangelische Luthersche Gemeente alhier, zal het gewoon jaarlijksch WINTER-COLLECT, ten behoeve der Armen hunner Gemeente, gehouden worden op Woensdag den 31 December e. k.

Uithoofde de bekende milddadigheid van Leeuwardens ingezetenen, acht men alle opwekking daartoe overtollig; alleen zij met bescheidenheid herinnerd, dat ten gevolge der bestaande duurte der levensmiddelen, het getal dergene, welke ondersteuning noodig hebben, steeds vermeerdert, en nu reeds het gewone getal verre overtreft.

De Kerkenraad der Evang. Luth. Gemeente te Leeuwarden,
Namens dezelve, D. C. STÖCKER, *Secret.*

Bij ordonnantie van de Arrondissements-Regtbank te Sneek, van den 24 December 1845, is STIJNTJE AUKES, Weduwe van *Johannes Barends*, wonende te Workum, op haar eigen verzoek onder curatele gesteld, waarvan deze bekendmaking geschiedt overeenkomstig art. 499 van het Burgerlijk Wetboek.

Sneek, den 27 December 1845.

De Officier van Justitie te Sneek,
KEUCHENIUS.

TOONEEL-BERIGT.

Op heden Dingsdag den 30 December 1845, eene laatste Voorstelling van de Heeren *Emanuel* en *Souverein*, in den Schouwburg alhier, *tot zekere en finale sluiting*, bestaande in MECHANISCHE, PHISISCHE en TOURS D'ADRESSE, en ATHLETISCHE, MIMISCHE en PLASTISCHE VOORSTELLINGEN. Aanvang ten 7 ure. — Er zal gezorgd worden voor een goed Orchest.

Het bovengenoemd Gezelschap Kunstenaars onder Directie van *Souverein* en *Emanuel*, is ook op particuliere Partijen en Soirée's te ontbieden hier of elders. — Adres Schouwburg, brieven franco.

OUDEJAARS-AVOND van 7 tot 12 ure in de HARMONIE aan den Grachtswal, MUZIJK en BAL, — en in de pauzering HERCULISCHE, GYMNASTISCHE en ATHLETISCHE TOEREN, door zeer beroemde Kunstenaars.

*** Getrouwd:
Wolvega, S. H. GEERTSMA, *van Sijbrandaburen*, en
den 19 December 1845. J. E. VAN WAGENINGEN.

*** Getrouwd:
Harlingen, H. LAMMINGA, en
den 28 December 1845. H. HOEKSTRA.

*** Heden beviel van eene Dochter, T. A. MEESTERS, geliefde Echtgenoote van
Schildwolda, den 21 December 1845. H. W. J. SANNES.

*** Heden verloste van eenen Zoon HILTJE L. KRAMER, Huisvrouw van
Leeuwarden, den 26 December 1845. J. VAN TEMMEN.

*** Heden verloste van eenen welgeschapen Zoon ANNA HOEKSTRA, geliefde Echtgenoot van
Leeuwarden, J. A. TER HORST,
den 29 December 1845. *Koek- en Banketbakker bij de Waag.*

GRONINGEN, den 25 December 1845. Heden nacht overleed plotseling, ons dierbaar oudste Dochtertje MARGARETHA, in den jeugdigen leeftijd van bijna 9 jaren.
J. A. C. ROVERS.
T. J. C. ROVERS, — VAN SIPPAMA.

*** Heden avond overleed onze beminde Zoon en Behuwdzoon, REINDER DE BOER, in leven Genees-, Heel- en Vroedmeester te Ternaard, in den ouderdom van 36 jaren en 8 maanden.

Eene hevige buikziekte maakte binnen weinige dagen een einde aan zijn zeer nuttig en ons dierbaar leven, vier ouderlooze Kinderen nalatende, die hun verlies nog weinig of niet kunnen beseffen.

Wij verzoeken dat de vele Vrienden en Bekenden van den Overledene, deze bekendmaking, als bijzondere tot hen gerigt, willen aannemen.

Ternaard, den 11 December 1845.
J. B. DE BOER.
T. DE BOER, geb. SIKKAMA.
S. JAKLES, Wed. R. BLEINSMA.

*** Op heden den 21 December 1845, overleed te Leeuwarden, plotseling, Vrouwe PRONICA JOHANNA BENTHEM, Weduwe den Wel Edelen Gestrengen Heer Mr. ERNESTUS JONGSMA, in leven Lid der Regtbank van eersten aanleg, Zitting gehad hebbende te Leeuwarden, diep betreurd door hare nagelatene Kinderen en Behuwdkinderen.

*** Heden morgen overleed mijne geliefde jongste Dochter GELSKE, in den bloeijenden leeftijd van ruim 27 jaren.

Leeuwarden, den 23 December 1845.
De Wed. D. C. KREGER.
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed tot mijne en mijner Kinderen diepe droefheid, in den eugdigen leeftijd van ruim 28 jaren, mijn hartelijk geliefde Zoon CORNELIS IDZES SIJTSMA.

Leeuwarden, den 24 December 1845.
Wed. J. C. SIJTSMA, geb. LETTINGA.
Strekkende deze tot kennisgeving aan Familie, Vrienden en Bekenden.

*** Na eene langdurige sukkeling overleed heden in den ouderdom van ruim 69 jaren en na eene gelukkige echtvereeniging van ruim 32 jaren, mijn hartelijk geliefde Man SIJBREN JOUWS KLAVERSMA. Hij was voor mij de beste Echtgenoot en voor mijne Kinderen den besten Vader. Het opbeurend vooruitzigt dat ons de weldadige Godsdienst van Jezus schenkt, den geliefden overledene aan de andere zijde des grafs weder te vinden, kan ons alleen troosten.

Scharnegoutum, den 25 December 1845.
M. G. ALBERDA, Wed. S. J. KLAVERSMA.

*** Heden overleed na eene ongesteldheid van weinige dagen, onze waarde Moeder en Behuwdmoeder ANNA MARIA HAITSMA, Weduwe van wijlen den Heer T. RISSELADA, in den gezegenden ouderdom van ruim 75 jaren.

Leeuwarden, den 25 December 1845.
P. RISSELADA.
Uit aller naam.
Eenige kennisgeving.

*** Na eenige weken sukkelens, overleed heden namiddag ten één ure, mijn hartelijk geliefde Vader WIJBE ATES SLIM, in den gezegenden ouderdom van 79 jaren en circa 8 maanden.

Allen, die getuigen mogten zijn van zijn vredelievend, zachtaardig en opgeruimd bestaan, voortgevloeid uit Christelijk godsdienstige beginselen, zullen ongetwijfeld gevoelen, dat het verlies van zulk eenen braven Vader mij wel met weemoedige aandoeningen vervult, maar tevens, dat ik hem, wien de Evangelische waarheden steeds zoo veel troost verschaften, hoopvol en blijmoedig kan nastaren in de gewesten der eeuwigheid.

Lieve Vrouwen-Parochie, den 26 December 1845.
A. W. SLIM.
Eenige kennisgeving.

*** Het heeft de Almagtige God behaagd, op heden door den dood tot Zich te nemen, mijn geliefden Echtgenoot en mijner kinderen hooggeschatten Vader, de Heer FREDERIK DE HAAN, in den ouderdom van vijf en zeventig jaren, na eene gelukkige echtvereeniging van bijna twee en vijftig jaren.

Leeuwarden, den 27 December 1845.
A. VAN DER MEULEN, Wed. F. DE HAAN.
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, ANNA SOPHIA KRESNER, oud 57 jaren, na eene allergelukkigste echtvereeniging van ruim 26 jaren.

Sneek, den 27 December 1845.
J. J. SCHIJFSMA.
Eenige kennisgeving

De Prijs der BOTER te *Leeuwarden*, den 27 December 1845, *f* 39,50.

BOTERPRIJZEN, bedongen door het ***FRIESCH GENOOTSCHAP van Proefondervindelijken Landbouw:***

LEEUWARDEN, den 27 December 1845 *f* 39,50.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 27 December 1845.

Nederland.					Gebl.
Werk. Schuld	2½	pCt.	60¾	61¼	60 15/16
Dito dito ..	3	»	73½	74¼	73¾
Dito dito ...	4	»	94½	95	94¾
Amort.-Synd.	4½	»	99	99½	
Dito dito. .	3½	»	90¼	90½	90⅜
Handel-Maats.	4½	»	162¾	163¼	163
O. I. Leening	4	»			
Belgie.					
bij Banc. Belge	2½	pct.	52¾	53¼	53
dº *R.* en Volksv.	2½	»	53	53½	53⅜
Spanje.					
L.b. *Ard.* van 35	£5	pCt.	23½	23¾	23⅝
Dito onbep. Stuk.	5	»	22½	23½	
Dito.	3	»			
Ardoin Coupon.. ..			23¾	24¼	

Portugal.					
Neg. te Londen	3	pCt.	59¾	60¼	60
Binnenl.....	5	»			
Rusland.					
1798, 1816....	5	pCt.	106	106¼	
1828, 1829....	5	»			
Dito bij *Hope.*	4	»	91	91½	91¼
Dito bij *Stiegl.*	4	»	90	90½	
Amerika.					
Oblig	6	pCt.			
Bank-Actien.					
Oostenrijk.					
Metaliek.......	5	pCt.	108	108¼	108⅛
W. B. bij *G. & Co.*	5	»	108	108½	108¼
Brazilie.					
Obl. te Londen	5	pCt.	86	86½	85¼

Spanje, Fr. Uitg. 7, ¼, 5/16; Peru 23, ¾, ½.

Binnenlandsche fondsen zijn iets vaster geweest; Handelmaatschappij iets aangenamer; Rijn-Spoorweg williger.

Spaansche fondsen zijn flaauwer geweest; Coupons gevraagd en williger; Portugal prijshoudend; Peru op de lager koers van Londen lager; Russische williger, overigens geen verschil.

De Notaris P. BOLTJES, te Grouw, zal, ten verzoeke van den Heer H. OOSTERHOFF, Zaakwaarnemer te Rauwerd, op Woensdag den 31 December 1845, des namiddags ten 2 ure, ten huize van *F. Hanewald*, Kastelein in het Grietenijhuis te Weidum, tegen genot van verhooggeld, finaal verkoopen:

1. Een stuk WEIDLAND, onder Weidum, *de Vier* genaamd, sectie E, no. 288; waarop is geboden *f* 1684.
2. Een stuk DITO aldaar, no. 225; waarop is geboden *f* 1837.
3. Een stuk DITO aldaar, no. 264; waarop is geboden *f* 2722,50.

Alle deze perceelen, waarvan de omschrijving breeder bij Billetten is gedaan, zijn vrij te aanvaarden bij de finale toewijzing, terwijl de Conditiën van Verkoop zijn te vernemen bij gemelden Notaris en bij H. OOSTERHOFF.

VERKOOPING
eener uitmuntende Zathe en Landen onder Oosthem.

De Notaris A. W. NAUTA, te IJlst, zal, op autorisatie der Arrondissements-Regtbank te Sneek, op Vrijdag den 2 Januarij 1846, (in plaats van op Woensdag 31 December 1845, zoo als vroeger is geadverteerd), des namiddags ten 2 ure, ten huize van *H. S. Schilstra*, Kastelein aan de Nieuwezijl onder Oosthem, publiek, bij verhooggelden, aan de meestbiedenden, presenteren te verkoopen:

Eene vruchtbare en welgelegene ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, BUITHUIS, SCHUUR en HORNLEGER c. a., staande en gelegen aan den Hemdijk onder Oosthem, groot naar kadastrale meting 19 bunder 17 roede en 40 el, alle Greidlanden, door nu wijlen *Bauke Wybes Zijlstra* met den dood ontruimd; waarop in perceelen is geboden de som van *f* 17,736,29½.

St. Petri en den 12 Mei 1846 vrij te aanvaarden.

Verhuring bij geslotene briefjes,
OM OP SINT PETRI EN MEI 1846 TE KUNNEN WORDEN AANVAARD, VOOR DEN TIJD VAN VIJF OF ZEVEN AANEENVOLGENDE JAREN, NA VERKIEZING VAN DEN HUURDER.

Een zeer uitmuntende en vruchtbare ZATHE LANDS, met HUIZINGE, SCHUURE, WATERMOLEN en verdere AANHOORIGHEDEN, groot volgens Kadaster 34 bunder 91 roede en 93 el alle Greidlanden, gelegen onder den dorpe Grouw nabij Irnzum, in eigendom behoorende aan den H.W.Geboren Heer *Jr. Mr. P. B. J. Vegilin van Claerbergen*, Lid der Ridderschap en Provinciale Staten van Vriesland, wonende te Joure, thans bij de Erven *Hille Cornelis Nijdam* in gebruik. — De Voorwaarden zijn te vernemen ten Kantore van P. VAN EIJCK, Zaakwaarnemer enz. te Joure, bij wien de briefjes franco moeten worden ingezonden voor of op den 5 Januarij 1846.

De Notaris T. G. VAN DER LEIJ, te Langweer, zal, mede ten verzoeke van den Heer Mr. B. S. STIENSTRA, Procureur te Sneek, op Vrijdag den 2 Januarij 1846, des namiddags ten 4 ure, in het Logement de Zevenwouden te Sloten, in het openbaar, bij continuatie, finaal verkoopen:

Eene goed onderhoudene en ruime HUIZINGE en BAKKERIJ, met ERF en BLEEK, aan de westkant van het Diept te Sloten, gekw. no. 66, waarin gedurende eene reeks van jaren door den eigenaar *W. H. Bakker*, eene Bakkerij is en nog wordt uitgeoefend, Kadaster sectie B, no. 98, groot 2 roede 50 el.

Den 12 Mei 1846 vrij te aanvaarden. Kunnende de Bakkers Gereedschappen door den kooper op tauxatie worden overgenomen; waarop geboden is *f* 1523.

DEZELFDE NOTARIS, zal, op tijd en plaats voormeld, mede ten verzoeke als voren, en krachtens regterlijke autorisatie, finaal verkoopen:

Eene propere BURGER HUIZINGE, voorzien van drie WONINGEN, met ERF en BLEEK, mede aan de westkant van het Diept te Sloten, gekw. no. 59, bewoond door *R. N. van der Vaart* en anderen, Kadaster sectie B, no. 91, groot 2 roede 60 el.

Den 12 Mei 1846 vrij te aanvaarden; waarop geboden is *f* 536.

Conditiën te vernemen ten Kantore van voormelden Notaris en Procureur.

Verkoop eener Zathe en Landen te Oldeboorn.

De Notarissen F. T. POSTHUMUSZ, te Beetsterzwaag en W. A. EVERTSZ, te Oldeboorn, zullen, op Vrijdag den 2 Januarij 1846, bij den Kastelein *Kimstra*, te Oldeboorn, finaal, des avonds ten *zes* ure, bij verhooggeld, verkoopen, om te betalen in *vier jaarlijksche termijnen:*

Eene vruchtbare en welgelegene ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE en SCHURE cum annexis, no. 149, HOVINGE en WATERMOLEN, staande en gelegen te *Poppenhuizen* onder *Oldeboorn*, te zamen groot 25 bunder 2 roede 80 el, met een kadastraal inkomen van *f* 447,96, en zulks in *tien* perceelen, met regt van zamenvoeging der *acht* eerste, allen bij en aan elkander gelegen; bevoorregt met Reed, zoowel langs den Lippedijk, als langs den Nieuwen Weg, naar Oldeboorn; waarop te zamen is geboden *f* 9944, in gebruik bij *Jan Jelles de Groot*; op Petri en 12 Mei 1846 te aanvaarden.

De Verkoop-Boekjes met Voorwaarden zijn te bekomen ten Kantore der Notarissen.

De Notaris LEDEBOER, te Bolsward, zal, op Zaturdag den 3 Januarij 1846, des namiddags ten één ure, in na te melden Herberg, te Arum, voor 3 jaren, verhuren:

Eene HUIZINGE, HERBERG en TUIN c. a., in de Buren te Arum, bij *N. D. Wiersma* als eigenaar bewoond.

Te aanvaarden den 12 Mei 1846.

De Notarissen P. H. EEKMA, te Driesum, en W. VAN RIESEN, te Rinsumageest, zullen, op Zaturdag den 3 Januarij 1846, des namiddags ten 3 ure, ten huize van den Kastelein *Johannes Pieters van der Haak*, te Driesum, bij voorraad, in het openbaar, ter verkoop veilen:

1. Eene HUIZINGE met daaraan verbondene BERGPLAATS, uitnemend geschikt tot uitoefening eener Timmermans- of Wagenmakers Affaire of ander bedrijf; mitsgaders ERF, aldaar, kadastraal bekend, sectie A, no. 808, als Huis en Erf, ter grootte van 3 roede 10 el, in gebruik bij den eigenaar *Jelle Rosier*.
2. Een HUIS en ERF aldaar, naast en ten Oosten van het vorig perceel, kadastraal bekend sectie A, no. 807, als Huis en Erf, ter grootte van 1 roede 70 el, in gebruik bij *van Duinen*.

De Grond, welke bij deze perceelen behoort, zal bij ieder derzelve worden gevoegd, zoo als vóór den verkoop door paaltjes zal worden aangewezen.

Alles den 12 Mei 1846 te aanvaarden.

Tenzelfden plaatse en tijd zal worden verkocht: Eene aanzienlijke partij zware Populieren-, Kersen-, Acacia-, Linde- en andere *STAMBOOMEN*, mitsgaders eenig *KAPHOUT.*

PUBLIEKE VERKOOPING
te Nes op Ameland.

Op Dingsdag den 6 Januarij 1846, 's morgens ten 9 ure, (mits bij open water) zal men ten overstaan van eenen bevoegd beambte, ter verkoop aanbieden, eenige beschadigd geborgene Goederen, uit de lading per het schip *Toninka no. 10*, Kapitein *F. T. de Toncesa*, van Hamburg naar Lissabon bestemd, te weten:

121 Stukken GRIJS LINNEN,
10 Vaten POTASCH,
2 dito SPIJKERS,
2 dito IJZERWAREN,
2 Kisten GLAD LEDER, inh. 264 vellen,
1 Pakje DITO,
1 Kist WORST,
1 Stuk GEROOKT VLEESCH,

en wat er verder mogt worden aangeboden. Daags te voren zal er gelegenheid zijn om ten één ure van *Holwerd* naar *Ameland* over te varen.

Adres bij de Heeren BAREND VISSER EN ZOON, te Harlingen, en J. SCHELTEMA & Cº., te Ameland.

Mr. M. DE MUINCK, Notaris te *Grijpskerk*, gedenkt, ten verzoeke van de Erfgenamen van wijlen ROGGER REPKES ZIJLSTRA, in leven Landbouwer onder *Visvliet*, op Donderdag den 8 Januarij 1846, des morgens ten 10 ure, ten huize van den Kastelein *Jan W. Bakker*, te *Visvliet*, publiek te verkoopen:

I. Eene BOERENPLAATS, no. 85, bestaande in eene BEHUIZING en SCHUUR met de VASTE, ALTIJDDURENDE en IN ALLE LINIëN VERERVENDE BEKLEMMING van derzelver ERF, BOOMGAARD en LANDERIJEN, groot 35 bunder 15 roede en 70 el, gelegen nevens de Provincie *Vriesland*, bij *Pieterzijl*, onder het dorp *Visvliet*; doende jaarlijks op Midwinter tot vaste huur *f* 425.

II. 1 Bunder 23 roede en 90 el GROENLAND, zijnde eigen, gelegen onder *Burum*, provincie *Vriesland.*

Mr. M. DE MUINCK.

De Notaris C. J. JORRITSMA, te Sneek, zal, publiek veilen en verkoopen: Eene prompte en zeer ter nering staande WINKEL-HUIZINGE, met daarbij aanwezige WOONKAMER en ERF c. a., aan het Kerkhof op den hoek van het Zuidend te Sneek, bewoond door *M. van Haringen*, *F. Nagel* en *J. IJlstra*, en zulks in 2 perceelen, met regt van zamenvoeging.

Op 12 Mei 1846 vrij te aanvaarden.

Wie gading maakt, kome op Woensdagen den 14 en 28 Januarij 1846, telkens des avonds ten 7 ure, ten huize van *S. Bokma*, buiten het Hoogend te Sneek, bij de provisionele en finale toewijzing.

Te huur of uit de hand te koop,

eene HEEREN HUIZINGE, met fraaijen TUIN, gelegen op het aangenaamst van den Grachtswal te Leeuwarden. Te bevragen bij L. JOHS. VAN DER MEULEN.

Bij toeval uit de hand te koop,

in eene volkrijke en florissante plaats dezer Provincie een zeer geschikt ter nering staand KOOPMANS-HUIS, PAKHUIS en ERF, hetwelk meer dan eene halve eeuw en tot nog toe een Burger bestaan heeft opgeleverd en tot alle vakken zeer geschikt. Reflecterenden adresseren zich per franco brieven onder letters V. K., bij de Heeren F. HOLTKAMP EN ZONEN, Boekhandelaars te Sneek.

De Apotheker SWARTTE VAN LOON, te Dokkum, vraagt tegen 1º Maart e. k. of vroeger, een fatsoenlijk jong Mensch om als LEERLING, theoretisch en practisch op te leiden. Brieven franco.

Een ROG- en PELMOLENAARSKNECHT, zijn werk grondig verstaande, kan dadelijk eene dienst bekomen bij J. R. BROUWER, Molenaar te Hallum.

*** FRYSK ALMANAK FOAR IT JIER 1846,

druwkt in uwtjown bij de Widdou M. VAN DEN BOSCH to *Ljouwert*, is foar 50 Cinten to keap, in wirt net ijn commissie stjoerd, mar moat foar rekkening omtbean wirdde; eak to bekommen bij:

B. SCHAAFSMA, to *Dokkom;* F. HOLTKAMP IN SOANEN, to *Snits;* J. C. KREDIET, to Hearenfeen, in J. F. JONGS, to *Frentjer.*

Dit boekje befettet saun boagen druwk, ijnhaldende, buwtte de tijdwijzer ijtlike mingelstikjes ijn rijm in onrijm; in wol de uwtjouwster hoapje dat it mennich lezzer in keaper fijne mei.

*** Voor Catechisatiën en Huisgezinnen.

B. SCHAAFSMA, Boekdrukker te Dockum, heeft uitgegeven en verzonden: Beknopte HANDLEIDING bij het kort begrip der Christelijke Religie, tevens dienstig tot eenige opheldering van den Catechismus. Prijs 20 Cents.

Dit werkje, dat door het Provinciaal Kerkbestuur van Vriesland is goedgekeurd, zal zeker bij velen welkom zijn.

TER LEEUWARDER COURANT DRUKKERIJ.